

Ірина М. Дашко*,
**ЗАСАДНИЧІ ІМПЕРАТИВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВА**

У статті запропоновано до розгляду комплекс складових щодо фінансово-економічної стратегії підприємства. Приведені та охарактеризовані судження науковців стосовно змісту та природи безпекової політики підприємства. Встановлено місце фінансової безпеки в економічній безпековій політиці підприємства. Наголошено, що фінансово-економічна безпека є складовою економічної безпеки підприємства. Відповідно до класичних систем, то мається вхід, що являє собою інформаційні потоки. Вони описують стан зовнішнього та внутрішнього середовища. Вихід системи – управлінські рішення у цупині фінансів. Сформовано перелік основних задачі, які доцільно вирішувати у певній системі фінансово-економічної безпеки на підприємстві та низку вимог до формування фінансової безпеки. Розширене поняття та сутність безпекової стратегії загалом та фінансово-економічної окремо. З’ясовано, що фінансово-економічній безпеці підприємства властивий двійстий характер: з однієї сторони, вона забезпечує можливість особну діяльність, з другого представляє елемент економічної безпеки системи вищого щабля і є особою, що достачає здійснення функцій регіоном, державою. Зауважено – при формуванні стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства ватро використовувати як матричні методи, так систему показників, систему неформалізованих критеріїв. Призначення та сутність у контексті фінансово-економічної безпеки підприємства. Визначені засадничі імперативи формування фінансово-економічної стратегії підприємства дозволяє розширити уявлення про стратегію економічної безпеки у менеджменту підприємств як інструмент досягнення цілей фінансово-економічної безпеки. Чим глибше усвідомлення та розуміння контексту формування фінансово-економічної стратегії підприємства, тим більше усвідомлений вибір тієї чи іншої стратегії та кращий результат від її реалізації. В умовах нестабільної економіки, уповільнення платіжного обороту питання формування стратегії забезпечення фінансово-економічної стратегії підприємства повинні стати предметом всебічного державного регулювання через негативні результати функціонування фінансово нездатних підприємств для розвитку економіки країни в цілому.

Ключові слова: стратегія, показники, фінансово-економічна безпека, підприємство, економічний ефект функціонування підприємства, нестабільне зовнішнє середовище, безпечний розвиток.

Рис. 1. Літ. 13

DOI: 10.32752/1993-6788-2023-1-259-72-80

Iryna M. Dashko,
**BASIC IMPERATIVES FOR THE FORMATION OF A STRATEGY
FOR ENSURING THE FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY
OF THE ENTERPRISE**

The main systemic components of the company's financial and economic strategy are considered in the article. A description of views on the content and essence of the company's security policy is given. The place of financial security in the economic security policy of the enterprise is determined. It is emphasized that financial security is a component of the economic security of the enterprise, but it must also be considered as a system that has information flows at the input, character-

---

¹ Zaporizhzhia National University. Ukraine.

izing the state of the external and internal environment, and decisions in the field of finance at the output. The main tasks to be solved by the financial security system at the enterprise and a number of requirements for the formation of financial security have been formed. Expanded concept and content of security strategy in general and financial and economic strategy separately. It was found that the economic security of the enterprise has a dual character: on the one hand, it provides the possibility of its own functioning, on the other hand, it is part of the economic security of the higher level system and an entity that ensures the performance of functions by the region and the state. It is noted that when forming a strategy for ensuring the financial and economic security of an enterprise, it is expedient to use both matrix methods and a system of indicators and a system of informal criteria. Purpose and content in the context of financial and economic security of the enterprise. The determined fundamental imperatives of the formation of the financial and economic strategy of the enterprise allows to expand the idea of the strategy of economic security in the management of enterprises as a tool for achieving the goals of economic security. The deeper the awareness and understanding of the context of the formation of the company's financial and economic strategy, the more informed the choice of one or another strategy and the better the result of its implementation. In the conditions of an unstable economy, a slowdown in payment turnover, the issue of forming a strategy for ensuring the financial and economic strategy of an enterprise should become the subject of comprehensive state regulation due to the negative consequences of the activities of financially insolvent enterprises for the development of the country's economy as a whole.

Keywords: strategy, indicators, financial and economic security, enterprise, economic effect of enterprise functioning, unstable external environment, safe development.

Peer-reviewed, approved and placed: 03.01.2023.

Постановка проблеми. Сучасні умови діяльності виробничих підприємств, характеризуються існуванням високої вірогідності загроз фінансово-економічній безпеці. Нейтралізація загроз фінансово-економічній безпеці або їх усунення переходять з напряму не тільки організаційних, але й фінансово-витратних заходів, що наростають через динаміку невизначеності зовнішнього середовища господарювання, кризові ситуації, глибину соціально-економічних ризиків, суперечності глобалізації економіки, інституційну недостатність, рівень політичної і соціальної нестабільності в суспільстві. Сучасні умови становлення в Україні повноцінного ринку, формування ефективних ринкових механізмів висунули цілий ряд нових проблем і задач, які раніш не виникали. Одна з них – пошук напрямів щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства [11]. Фінансово-економічна безпека окреслює межі фінансової стійкості, в якому повинне перебувати певне підприємство з метою здійснення своєї стратегії. Природньо, що взагалі безпека – це спроможність протистояти зовнішнім і внутрішнім викликам. Для підприємства одна з найважливіших загроз – банкрутство. Банкрутство – майнове руйнування підприємства чи фірми; установлена судом нездатність боржника платити по своїх боргових зобов'язаннях. Тому забезпечення механізму фінансово-економічної безпеки ставиться до найбільш актуальних питань економічної теорії і займає центральне місце в сучасній господарській практиці. У зв'язку з цим, особливо важливе формування економічної політики забезпечення фінансової стійкості та попередження банкрутства підприємств у різноманітних галузях народного господарства.

Природньо, що економічна ситуація в країні, окрім низки інших чинників, залежить від здатності відповідних державних органів забезпечити фінансово-

економічну безпеку як держави, так і суб'єктів господарювання – підприємств. Водночас, суб'єкти господарювання, регіони країни, підприємства різних галузей економіки повинні прикладати власні зусилля для забезпечення своєї стратегії фінансово-економічної безпеки, що і актуалізує обрану тему дослідження.

Аналіз останніх публікацій. Новітні наукові дослідження присвячені актуальній проблематиці - формування та впровадження стратегії фінансово-економічної безпеці підприємства. В наукових дослідженнях Супрун С. Д. розкрито питання сутності стратегічних намірів, взаємодія із зовнішніми факторами [1]. Автор Орлик О. В. докладно висвітлює імперативи фінансової безпеки, визначає її місце в системі економічної безпеки [2]. Науковець Олексюк Т. В. наголошує на необхідності правильної стратегії, як запоруки фінансово-економічної безпеки підприємства [3]. Вагомий науковий внесок має праця Мойсеєнко І. П., яка присвячена ґрунтовним положенням щодо дефініціям, сутності, практики застосування стратегії фінансово-економічної безпеки [4]. Дослідження підходів стосовно виділення етапів формування стратегії на мікрорівні представлено в наукових доробках науковця Балацького Є. О. [5]. Сукупність найбільш значущих рішень, спрямованих на забезпечення належного рівня безпеки функціонування та розвитку підприємства розглянуто в наукових працях [6-8]. Автором Шамаєвою Л. Г. сформовано сукупність заходів, адекватних стану та тенденціям зміни зовнішньої та внутрішньої серед, що, згідно з наявними ресурсами, забезпечують стійке функціонування та необхідні тенденції розвитку щодо обраної місії [9]. Кількісний аналіз фінансово-економічної безпеки пропонує науковець Бойко Л. Г. пропонується використовувати при дослідженні систему показників [10].

Виконаний аналіз науково-практичних доробок вказує на різноманітність оцінок науковців щодо формування стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, що свідчить про актуальність наукової проблематики та доцільність розробленості відповідних уніфікованих заходів.

Мета дослідження. Формулювання засадничих імперативів стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств.

Основні результати дослідження. Політика економічної безпеки являє собою систему поглядів, заходів, рішень, дій у сфері безпеки, що створюють умови, сприятливе середовище для досягнення цілей бізнесу [11]. Тобто проведена політика безпеки дозволяє підприємству виконувати виробничу програму, випускати конкурентоспроможну продукцію (товари, послуги, роботи), підвищувати ефективність виробництва, збільшувати власність, отримувати необхідний прибуток і т.д.

Загалом виділяють три основні типи стратегії економічної безпеки підприємств. Перший тип елімінаційний – орієнтований на елімінацію (усунення) існуючих або недопущення виникнення можливих небезпек фінансово-економічній безпеці. Другий – орієнтований на запобігання втратам від дії існуючих або ймовірних загроз фінансово-економічній безпеці. Третій тип компенсаційний –направлений на відшкодування, внаслідок дії небезпеки фінансово-економічній безпеці.

Звичайно, стратегія фінансово-економічної безпеки підприємства має певні свої межі щодо досягнення глобальної та локальної цілі. Відповідно, такі межі задаються економічним потенціалом підприємства та швидкоплинною динамікою зовнішнього середовища. Сучасні економічні ситуації в країні, повинні враховуватися при формуванні стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства. Природно, що нереально розробити правила та способи діяльності підприємства без врахування зв'язків з зовнішнім середовищем.

Стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства – це поєднання складових елементів активної фінансово-економічної стратегії, спрямовані на підвищення економічного ефекту функціонування підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища з метою реалізації економічно-безпечного розвитку [6]. Розроблення стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства опирається на таких відповідних принципах: багатоальтернативність шляхів розвитку; орієнтація на довготермінові глобальні цілі; системність розробки стратегії; забезпечення взаємозалежності сукупності складових економічної стратегії, за їх допомоги здійснюється досягнення глобальної стратегічної цілі функціонування підприємства [7].

Услід формулювання глобальної стратегічної мети формуються цілі нижчого рівня – локальні [5, 13]. Для цього забезпечити виконання принципу розробки стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства. Це означає доцільність визначення та забезпечення взаємозалежності сукупності складових фінансово-економічної стратегії. Завдяки таким взаємозв'язкам буде досягнута мета. На цій стадії, слід визначити діапазон стратегічних складових, на основі певних ряд критеріїв, які доцільно розглядати як елементи стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства.

Підводячи підсумок, можемо зауважити наступне: формування стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства доцільно реалізувати в декілька етапів. 1. Формулювання глобальної цілі щодо підприємства. 2. Вияв можливостей підвищення його ефективності. 3. Визначення небезпек зовнішнього середовища. 4. Вибір складових фінансово-економічної стратегії. 5. Формулювання локальних цілей. 6. Тактичне планування та опрацювання альтернативних варіантів тактичних дій. 7. Контролювання результатів реалізації стратегії.

Формування основного стратегічного набору для підприємства та стратегічних альтернатив (вибір стратегії підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства) рекомендується здійснювати на основі матричних методів.

Використання детермінованих чисел у стратегічному аналізі не завжди дає змогу правильно оцінити ситуацію, особливо тоді, коли рівень невизначеності зовнішнього середовища високий. Альтернативним способом представлення чисел є формат довірчих інтервалів, який безболісно адаптується до більшості інструментів стратегічного аналізу.

Сучасне підприємство потребує адекватної системи управління, яка забезпечить йому конкурентоспроможність і стійке положення на ринку. Впровадження збалансованої системи показників є одним з напрямків, що

дасть змогу зробити вагомий внесок у розробці стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства.

Сьогоднішні умови становлення вітчизняного ринку, формування дійових ринкових механізмів обґрунтували ряд новітніх проблем і задач, які попервах не виникали. Такою проблемою є – пошук напрямів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Фінансово-економічна безпека визначає межі фінансової стійкості. В цих межах повинно здійснювати свою діяльність підприємство з метою виконання своєї стратегії. Відповідне підприємство повинно має змогу протистояти зовнішнім і внутрішнім викликам. Найважливішою загрозою є банкрутство. Банкрутство – майнове руйнування підприємства чи фірми; установлена судом нездатність боржника платити по своїх боргових зобов'язаннях. Тому забезпечення механізму фінансово-економічної безпеки ставиться до найбільш актуальних питань економічної теорії і займає центральне місце в сучасній господарській практиці. У зв'язку з цим, особливо важливе формування економічної політики забезпечення фінансової стійкості та попередження банкрутства підприємств у різноманітних галузях народного господарства [10, 11].

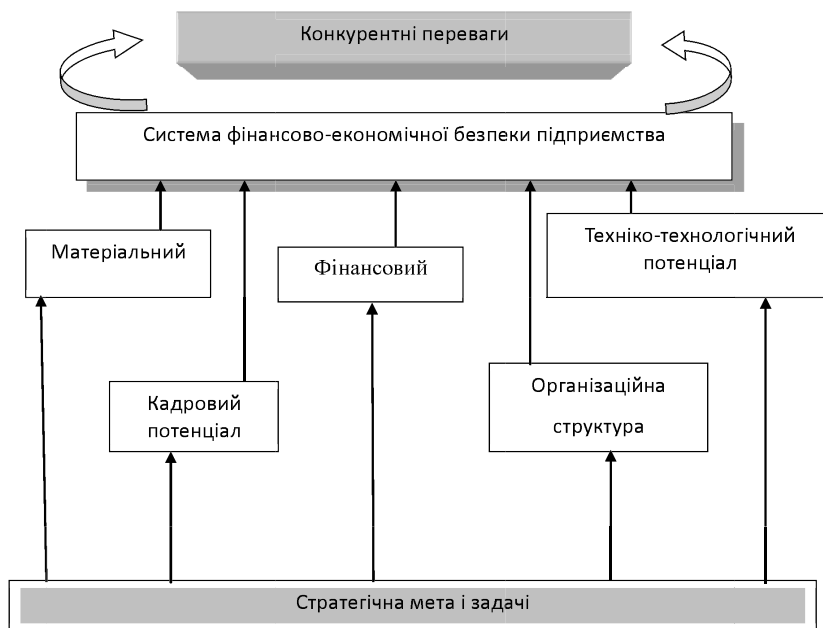
Навіть при високій прибутковості бізнесу недостатня увага до проблем фінансової стійкості і безпеки підприємства може привести до того, що компанія стане об'єктом ворожого поглинання. З другого боку, зростання темпів бізнесу викликає більш високу залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування і, можливо, втрату стійкості і самостійності в ухваленні управлінських рішень. Фінансово-економічна безпека характеризується наявністю конкурентних переваг, обумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства його стратегічній меті і задачам.

Виходячи з визначення фінансово-економічної безпеки підприємства, слід виділити вирішальні функціональні блоки системи фінансово-економічної безпеки підприємства. Вони забезпечують найбільшу відповідність управлінню підприємства і його ресурсного потенціалу (рис. 1).

Побудова функціональних складових фінансово-економічної безпеки підприємства ґрунтується на специфіці функціонування і розміру підприємств. Треба зауважити, що у завжди присутня фінансова складова [6].

Природа фінансово-економічної безпеки підприємства, на нашу думку, лежить в площині спроможності підприємства самотужки опрацьовувати і здійснювати фінансову стратегію відповідно до цілей загальної корпоративної стратегії. Причому діяльність підприємства здійснюється в умовах невизначеного і конкурентного середовища. Центральна умова фінансово-економічної безпеки підприємства – його спроможність протидіяти наявним та виникаючим ризикам, загрозам. Небезпекові ситуації тяжітимуть завдати фінансовий збиток підприємству. Змінити на негативний структуру капіталу. Для убезпечення загроз підприємство зобов'язане підтримувати фінансову стійкість. Підприємств повинно забезпечувати певну фінансову незалежність підприємства. Менеджмент підприємства повинен приймати гнучкі рішення задля забезпечення фінансової рівноваги.

Фінансово-економічна безпеку необхідно розглядати як систему. Відповідно до загальних властивостей, система повинна мати вхід. Для системи фінансово-економічної безпеки це – інформаційні потоки, вони описують стан зовнішнього та внутрішнього середовища, вихід – вирішення фінансових завдань. Тому, існує потреба щодо визначення ключових задач. Напрацьовані задачі зобов'язана вирішувати система фінансової безпеки на підприємстві.

Рис. 1. Взаємозв'язок між стратегічною метою та системою фінансово-економічної безпеки підприємства

Завдання системи фінансово-економічної безпеки підприємства, на нашу думку, лежать в наступній площині, а саме: надавати стійкість грошових розрахунків і основних фінансово-економічних вимірів, забезпечувати стійкий розвиток підприємства; послабляти тіньові дії фінансових і банківських криз, нейтралізувати умисні дії конкурентів, тіньових структур; зробити неможливими агентські конфлікти між акціонерами, менеджерами, кредиторами щодо розподілу, застосування та контролю за грошовими потоками підприємства; максимально оптимізувати процес залучення й використання усяких джерел фінансування; попереджати злочини у фінансових правопідносинах, а також відповідні адміністративні правопорушення.

Наведені задачі зобов'язані вирішувати акціонери й менеджери підприємства з метою гарантування безпечного і ефективного функціонування всіх взаємозалежних елементів управління підприємством, а не тільки складових фінансової системи [9].

Стратегія фінансової безпеки підприємства повинна включати наступні складові, а саме:

1. Формулювання критеріїв і вимірів (кількісних і якісних межових значень) фінансової системи підприємства. Ці критерії повинні відповідати вимогам щодо фінансово-економічної безпеки

2. Опрацювання механізмів й заходів визначення загроз фінансово-економічної безпеки підприємства, виявити носіїв цих загроз, дати характеристику їх прояву (сфер локалізації загроз).

3. Означити основних суб'єктів загроз, механізмів їх діяльності, критеріїв дії на економічну (включаючи фінансову) систему загалом та фінансову окремо.

4. Розроблення методології прогнозування, вияв й унеможливлення факторів, які сприяють виникненню загрозам фінансово-економічної безпеки.

5. Здійснення досліджень по виявленню трендів і можливостей розвитку загроз.

6. Організація відповідної системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

7. Розробка механізмів й заходів нейтралізуючих або пом'якшувальних дію негативних факторів фінансово-економічної політики.

8. Формування об'єктів, предметів, вимірів контролю за забезпеченням фінансово-економічної безпеки підприємства [11].

Відповідно до фінансово-економічної безпеки треба зауважити, що кількісні значення мають не самі показники, а їх межеві або порогові значення. Порогові значення – це граничні величини, недотримання кількісних значень показників означає фінансову нестійкість, а це в свою чергу шкодить прогресу у розвитку різних складових відтворювання, веде до формування негативних, руйнівних трендів.

Таким чином, досліджуючи фінансово-економічну безпеку в структурі формування стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства доцільно виділити наступні положення:

1. Фінансово-економічна безпека підприємства може визначатись як фактична наявність конкурентних пріоритетів, що обумовлюються відповідною кадровою, матеріальною, фінансовою, техніко-технологічним потенціалом, а також організаційною структурою, що відповідає стратегічній меті підприємства і його задачам.

2. В системі економічної безпеки підприємства фінансово-економічна складова є однією з основних. Сталий розвиток грубується на фінансово-економічній безпеці підприємства.

3. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства лежить в площинні здатності підприємства самотужки розробляти й здійснювати фінансову стратегію щодо до мети загальної корпоративної стратегії. Природно, що вона полягає в умовах невизначеного і конкурентного середовища.

4. Основна умова фінансово-економічної безпеки підприємства можна визначити, як його спроможність протистояти наявним і виникаючим

ризикам і загрозам, що прагнуть завдати фінансові втрати підприємству, змінити структуру капіталу, примусово ліквідувати підприємство.

5. Мета аналізу фінансового стану полягає у своєчасному виявленні й усуненні недоліків у фінансовій діяльності і виробленні заходів щодо поліпшення (стабілізації) фінансового стану підприємства та його платоспроможності.

6. Фінансовий стан є результатом взаємозв'язку всіх складових системи фінансових відносин підприємства і тому визначається всією сукупністю виробничо-господарських чинників.

7. Фінансово-економічна безпека підприємства стає питанням його виживання, оскільки банкрутство підприємства в умовах ринку є ймовірним результатом господарської діяльності поряд з іншими можливостями.

8. Система експрес-діагностики банкрутства надає можливість ранне виявити ознаки кризового розвитку підприємства та вжити ефективних заходів по їх нейтралізації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведення змістового аналізу щодо поняття формування стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства дозволило означити місце безпеки в формуванні відповідної стратегії фінансово-економічної безпеки, роль та зміст у контексті фінансово-економічної безпеки підприємства. Визначені засадничі імперативи формування фінансово-економічної стратегії підприємства дозволяє розширити уявлення про стратегію економічної безпеки у менеджменту підприємств як інструмент досягнення цілей фінансово-економічної безпеки. Чим глибше усвідомлення та розуміння контексту формування фінансово-економічної стратегії підприємства, тим більше усвідомлений вибір тієї чи іншої стратегії та кращий результат від її реалізації.

1. Супрун С. Д., Волошина О. Д. Особливості формування конкурентних стратегій підприємств в сучасному динамічному середовищі. URL: <http://intkonf.org/ken-suprun-sd-voloshina-od-osoblivosti-formuvannyakonkurentnih-strategiy-pidpriemstv-v-suchasnomu-dinamichnomu-seredovischi/> (дата звернення: 15.01.2023).

2. Орлик О. В. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2015. Том 2. № 19. С. 222-232.

3. Олексюк Т. В. Стратегія управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування: теоретичний аспект. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 7. С. 438-442.

4. Мойсеєнко І. П., Марченко О. М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Львів, 2011. 380 с.

5. Балацький Є. О. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємств: сучасні реалії. Ефективна економіка. 2015. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4237> (дата звернення: 15.01.2023).

6. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., О. М. Ляшенко. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: [монографія]. Київ: Лібра, 2003. 280 с.

7. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: [монографія]. Луганськ: вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2011. 400 с.

8. Макаруч О. Г. Стратегія економічної безпеки підприємства: теоретичні аспекти формування. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» 15-16 травня 2014 р., Львів / упоряд.: А. М. Штангрет; редкол.: О. І. Амоша [та ін.] ; Львівський держ. ун-т внутр. справ [та ін.]. Львів, 2014. С. 63-67.

9. Шемяева Л. Г. Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища: автореф. дис. д-ра. екон. Наук. Київ, 2010. 39 с.

10. Бойко Л. Г. Стратегія управління фінансовою безпекою в умовах нестабільного існування підприємств. Управление финансово-экономической безопасностью: информационно-аналитическое обеспечение и конкурентная разведка. 2013. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/38579/1/33-36.pdf> (дата звернення: 15.01.2023).

11. Cherep A., Cherep O., Dashko I., Rozhenko O., Kornukh O., Matkovskiy P. Strengthening economic security of enterprise on the basis of investing in staff management system. *Academy of Strategic Management Journal*. Vol. 21, Special Issue 4, 2022. Pp. 1-9.

12. Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2012. 388 с.

13. Beridze T. M., Likhman N. V. Analysis of investment strategic behavior of enterprise. 2017. *Scientific Journal Virtus Issue* 16, September. Pp.189-192.

---

1. Suprun S. D. and Voloshyna O. D. Osoblyvosti formuvannya konkurentnykh stratehii pidpriemstv v suchasnomu dynamichnomu seredovyschii. Available at <http://intkonf.org/kensuprun-sd-voloshina-od-osoblyvosti-formuvannya-konkurentnih-strategiy-pidpriemstv-vsuchasnomu-dinamichnomu-seredovyschii/>

2. Orlyk O. V. (2015). Mekhanizm upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva ta yoho osnovni skladovi. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, 2, 19, 222-232.

3. Oleksiuk T. V. (2015). Stratehiia upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv mashynobuduvannya: teoretychnyi aspekt. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 7, 438-442.

4. Moiseienko I. P. and Marchenko O. M. (2011). *Upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva*. Lviv.

5. Balatskyi Ye. O. (2015). Stratehiia zabezpechennia finansovoi bezpeky pidpriemstv: suchasni realii. *Efektivna ekonomika*. Available at <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4237>

6. Kozachenko G.V. and Ponomarev A.N. (2003). *The economic security of the enterprise: the nature and mechanism to ensure*: [monograph]. Kyiv: Libra, 280 p.

7. Lyashenko A. (2011). *Conceptualizing management of economic security company*: [monograph]. Lugansk: type-of Dreams them. Dal.

8. Makarchuk O.G. (2014). *Strategy of economic security: theoretical aspects of formation*. Proceedings of the All-Ukrainian scientific-practical Internet conference «The economic security of the state and business entities in Ukraine: problems and solutions «15-16 May 2014, m. Lviv / Compiled: AM Shtanhret; redkol.: OI Amosha [et al.]; Lviv state. Univ ext. Affairs [et al.]. Lviv, 2014. Pp. 63-67.

9. Shamaeva L.G. (2010). *The system of economic security in the interaction with the environment*. *BusinessInform*. №12. Pp. 72-76.

10. Boiko L. H. (2013). Stratehiia upravlinnia finansovoiu bezpekoiu v umovakh nestabilnoho isnuvannya pidpriemstv. Available at <http://eprints.kname.edu.ua/38579/1/33-36.pdf>

11. Cherep A., Cherep O., Dashko I., Rozhenko O., Kornukh O., Matkovskiy P. (2022). Strengthening economic security of enterprise on the basis of investing in staff management system. *Academy of Strategic Management Journal*. Vol. 21, Special Issue 4. Pp. 1-9.

12. Vasylytsiv T. H., Voloshyn V. I., Boikevych O. R., and Karkavchuk V. V. (2012). *Financial and economic security of enterprises of Ukraine: strategy and mechanisms of provision*: monograph. Lviv: Liha-Pris, 388 p.

13. Beridze T. M., Likhman N. V. (2017). Analysis of investment strategic behavior of enterprise. *Scientific Journal Virtus Issue* № 16. Pp.189-192.